

Til
Det Kgl. Forsvarsdepartement

Kopi til
Forsvarsstaben

Høringsinnspill til lovforslag om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (Forsvarsloven)

1. Innledning

Norske Reserveoffiserers Forbund viser til brev fra Forsvarsdepartementet av 19. juni 2015, og er glad for å bidra til at en ny forsvarslov blir hensiktsmessig for Forsvaret og for forsvarsviljen i Norge.

Norske Reserveoffiserers Forbund er en landsdekkende organisasjon med om lag 7.000 medlemmer fordelt på 57 avdelinger rundt om i landet. Forbundet organiserer i hovedsak medlemmer med forsvarsbakgrunn som fortsatt ønsker å være til nytte for Forsvaret. Forbundet søker å aktivisere medlemmene til fordel for Forsvaret, og bidrar konkret i form av målrettede kurs- og idrettsaktiviteter.

Norske Reserveoffiserers Forbund er dermed spesielt opptatt av det verne- og tjenestepliktige personellet som loven omhandler.

2. Forslaget

a. Generelt

NROF har studert den foreliggende teksten, både ut fra de kriterier FD har anmodet oss om å se på, og i forhold til det personellet som Forbundet organiserer.

NROF støtter tilnærmingen med å samle vernepliktsloven, heimevernsloven, forsvarspersonelloven og militærnekerloven i én lov. Etter vårt syn vil lovgivers vurderinger bli vesentlig mer tilgjengelig enn tidligere. Vi mener at Forsvarsdepartementets organisering av elementene i forslaget er logisk, og språkbruken er lettfattelig.

b. Vedrørende § 24, Frivillige i Heimevernet

§ 24 anfører at tjenestepliktige ikke kan inngå kontrakt om heimevernstjeneste mens de har tjenesteplikt i andre deler av Forsvaret.

NROF har oppfattet det pågående arbeidet med komplett oppsetningsplan (KOP) slik at alle som gjennomfører førstegangstjeneste i Hæren, blir stående i Hærens KOP i tre år etter dimittering, og at tjenestegjøring utløses ved mobilisering i henhold til vernepliktsloven.

En slik ordning innebærer at ingen som har avtjent slik førstegangstjeneste «frigjøres» for disponering i Heimevernet før etter at de tre årene har gått. Slik NROF vurderer det, vil dette føre til at tilgjengeligheten i den tiden personellet er vernepliktig, (til 44 år/55 år) blir betydelig redusert. For et Heimevern som sliter med å få tilgang på relevant personell på grunn av at en liten del av årskullene gjennomfører førstegangstjenesten, må dette være en betydelig byrde. NROF ser med på bekymring på dette.

Selv om den matematiske reduksjonen blir 12,5 %, «treffer» den i de viktigste årsklassene, hvor det er viktig å skape bånd til Heimevernet.

Etter NROFs vurdering burde en bedre løsning være å overføre de som skal stå i Hærreserven, til Heimevernets ruller. Da vil de få den viktige tilknytningen til Heimevernet i riktig alder, og de vil få bedre kontakt med Forsvaret gjennom å bli innkalt til trening i HV. Etter NROFs syn vil dette ikke gå ut over Hærreserven troverdighet dersom dette personellet kan føres i HVs «svikt-tillegg».

c. Øvrige deler av forslaget

Etter NROFs syn, er de øvrige forslagene noe vi ønsker å slutte oss til.

Postadresse	Besøksadresse	Org. nummer	Bankkonto
Postboks 908, Sentrum 0104 Oslo	Skippergata 17, 0104 Oslo	971 481 528	5033 05 09241

3. Spesielt om verneplikten

Selv om Forsvaret er blitt tallmessig redusert i forbindelse med overgangen fra et invasjonforsvar til et innsatsforsvar, opprettholder lovforslaget verneplikt for alle skikkede norske statsborgere fra det året de fyller 19 år, til utgangen av det året de fyller 44 år. For tidligere militært tilsatte samt for tjeneste i Heimevernet, opprettholdes en utvidet verneplikt til utgangen av det året de fyller 55 år.

Selv om dette er et inngrep i den vernepliktiges personlige forhold, mener Norske Reserveoffiserers Forbund at dette er en riktig vurdering. Det er flere grunner til dette:

- Verneplikten gjør det mulig å kalle inn personell med militær kompetanse for å fylle opp den struktur som er relevant på det aktuelle tidspunkt. Det er viktig at loven er fremtidsrettet, og tar høyde for endringer i forsvarsstrukturen.
- Lovforslaget hjemler innhenting og behandling av personellopplysninger. NROF deler synet om at dette er viktig og vil spesielt peke på at også kompetanse og erfaring som er opparbeidet etter avsluttet førstegangstjeneste eller militær tilsetning er viktige komponenter i personellens helhetskompetanse.
- Det har vært en betydelig utvikling i krigføring og militære operasjoner de senere år. Et tydelig trekk er at grensene mellom tradisjonell militærmakt og andre virkemidler er blitt mer «flytende». Dette innebærer at det er blitt viktigere å utnytte personellens totalkompetanse og samfunnets humankapital.
- Opprettholdelse av 44/55 år som vernepliktsalder, gir vesentlig bedre tilgang på kompetanse som den vernepliktige har tilegnet seg på «utsiden» av Forsvaret. Dette kan være formell og fagrettet kompetanse som tilegnes gjennom utdanning, og praktisk erfaring som oppnås gjennom yrkeserfaring enn en kortere vernepliktsalder. Mye av denne kompetansen er svært relevant for tjeneste i Forsvaret.
- Forsvaret i den fremtiden vi kan ane konturene av, vil ha et økende, men vanskelig forutsigbart kompetansebehov. Behovet vil variere med oppdragets art og omfang, og ambisjonene ved deltakelsen. Alt tyder på at presset økonomi og vedvarende press på personellrammer og årsverk vil medføre at Forsvaret bare vil ha økonomi til å ha en begrenset del av denne kompetansen i sin faste struktur. En bedre oversikt over kompetanse og villighet hos relevant personell blant dem som etter loven er vernepliktig, kan bidra til å etablere en styrkebrønn for internasjonale og andre pågående operasjoner. Andre NATO-land benytter i stadig større grad slike ordninger for å øke operative leveranser innenfor knappe økonomiske rammer.
- Vernepliktsalderen på 44/55 år er et tydelig politisk signal om Norges forsvarsvilje, både utad til andre land og innad i forhold til vår egen befolkning. Tilsvarende ville det være et svært negativt signal dersom aldersgrensene hadde blitt senket.

4. Informasjon og kontakt med de vernepliktige

At aldersgrensene er opprettholdt i den nye vernepliktsloven er et tydelig signal til et stort antall borgere at det ikke «fullstendig kan utelukkes» at det kan bli bruk for deres tjenester. Det er da viktig å holde dette personellet informert og å skape en realistisk oppfatning om hva slags bidrag (eldre) vernepliktige kan bidra med. Hvis man ikke har en slik kontakt, undergraves lovens troverdighet, og Forsvaret går glipp av den betydelige «ambassadør»-effekten disse menneskene kan bidra til.

NROF er kjent med at Forsvarsminister Eriksen Søreide med bakgrunn i innstilling S til Meld. St. 14 er gitt utredningsoppdrag til Forsvarsstaben om fremtidig bruk og ivaretagelse av reservepersonell i Forsvaret. Med bakgrunn i mandatet for utredningen, forventer Norske Reserveoffiserers Forbund at utredningen vil avklare:

- Behov for reservister å bemanne Komplett Oppsetningsplan (KOP)
- Rolle og oppgavetyper for reservister
- To-veis kompetanseflyt Forsvaret – Resten av samfunnet
- Mulighet for å frigjøre ressurser, og sluse dette å øke den operative evnen

- Behov og muligheter brobygging mot sivile arbeidsgivere
- Tiltak for ivaretagelse av reservepersonell

NROF har god dialog med en stor del av det vernepliktige personellet den nye forsvarsloven omhandler og er vel kjent med at det er et betydelig informasjonsbehov om forholdene som er nevnt ovenfor. Forbundet vil derfor tilråde at personell i vernepliktig alder tilskrives med informasjon om dette. Selv om et slikt brev naturlig nok ikke vil kunne gå i detalj for en stor del av personellet, vil det uten tvil bidra til å øke troverdigheten til det norske forsvarskonseptet.

Avhengig om graden av offentlighet i et slikt brev, vil det også kunne være et tydelig signal om norsk forsvarsvilje til andre aktører. Da finske myndigheter i mai 2015 sendte ut brev til dem som etter finsk lovgivning er vernepliktige reservister, vakte dette betydelig oppsikt.

5. Konklusjon

1. Norske Reserveoffiserers Forbund mener at det må åpnes for at frivillig tjeneste i Heimevernet, slik at personell i Hærreserven kan stå i Heimevernets ruller.
2. NROF støtter de øvrige foreliggende forslag til lovforslag om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven).
3. NROF mener det er helt avgjørende at reservepersonellets rolle i Forsvaret og Totalforsvaret avklares og at de som er verne- og tjenestepliktige etter loven informeres på en hensiktsmessig måte. Norske Reserveoffiserers Forbund ønsker å følge opp dette punktet spesielt med den politiske og militære ledelsen.

Med vennlig hilsen

Jørgen Berggrav
Generalsekretær

